

Češi mají prvenství v nádorech ledvin

V zákeřných nádorech ledvin jsou na tom Češi nejhůř na světě. Příčiny nemoci jsou zatím stále neznámé. Zajímavé je, že nejvíc tímto druhem rakoviny trpí lidé žijící v pohraničí. Proč, to vědci stále nevědí. Přednosta urologické kliniky Fakultní nemocnice v Plzni Milan Hora v rozhovoru pro Deník radí, jak se snažit podobnému onemocnění předejít nebo jak je na tom úroveň tuzemské léčby v porovnání se zahraničím.

Záhadou je, proč nádory trpí nejvíc lidé u hranic. Přednosta urologické kliniky FN Plzeň Milan Hora pro regionální Deník komentuje smutné prvenství ČR ve výskytu rakoviny ledvin:

Plzeň – Nejhorší na světě. To není pro Česko moc lichotivá vizitka, zvláště pokud se to týká zhoubných nádorů ledvin.

Příčiny jsou přitom stále neznámé. Podle dat z roku 2012 se počet zachycených případů u nás pohybuje okolo 29 na 100 tisíc obyvatel, přičemž regionálně se s touto nemocí lékaři nejčastěji setkávají v Plzeňském kraji. Proč? Na to hledá odpověď přednosta urologické kliniky Fakultní nemocnice v Plzni profesor Milan Hora.

*** S jakými diagnózami se urolog setkává nejčastěji?**

Co se týká ambulantního ošetřování, jsou to močové infekce. Ty jsou hned po horních cestách dýchacích druhými nejčastějšími infekcemi vůbec. Dále je to problematika úniku moče, močové kameny, nezhoubné zvětšení prostaty, poruchy erekce a samozřejmě celá problematika onkologické péče, která již spadá do nemocničního ošetření, ambulantně se provádí u těchto onemocnění hlavně diagnostika a poté sledování.

*** Zhoubná onemocnění převažují?**

U nás přijmeme přibližně tři tisíce nemocných ročně, polovina z toho jsou lidé se zhoubným onemocněním. Je to podstatná a

nejnáročnější část naší práce. Další velkou skupinou přijímaných jsou lidé s močovými kameny, ročně kolem 800 pacientů.

*** Celosvětově máme v Česku nejvyšší výskyt nově diagnostikovaných nádorů ledvin. Kdo jimi nejčastěji trpí?**

Zhoubné nádory ledvin postihují asi 1,5krát častěji muže než ženy. Nejvyšší výskyt pozorujeme mezi 50. a 70. rokem života. Nejvíce nemocných je v Plzeňském kraji, následuje kraj Jihočeský a Vysočina a údajně vysoký výskyt má i přilehlá část Německa.

*** Proč právě v těchto oblastech?**

Nevíme. Nejde asi o jeden faktor, ale o komplexní výskyt více faktorů, jako jsou životní styl, podmínky, v nichž žijeme, jak jíme, možná radon z podloží, nevíme, co tady udělal Černobyl. Velký nárůst se ukazuje také v Pobaltí, tam ale teprve začínají používat kvalitní diagnostiku, takže odhalují nádory za delší období, obdobně jako tomu bylo v Česku v 90. letech. Nádory ledvin rostou pomalu a se zaváděním kvalitní péče i tím, že lidé chodí častěji na různá vyšetření, jsou postupně odhalovány v časnějších stadiích. Rostoucí trend u nás však trvá. Změna je v tom, že nyní odhalujeme méně pokročilých nádorů a více těch menších. Ovlivňuje to skutečnost, že pokročilé jsme již vesměs odhalili dříve a teď nalézáme ty v méně pokročilém stadiu.

*** Jak se liší situace nyní a před 20 lety?**

Když se tehdy našel nádor, byl už velmi pokročilý. Teď se většinou nacházejí náhodně, když třeba pacient přijde se žlučníkem a na ultrazvuku se objeví drobný třicentimetrový tumor. Ten se dá ošetřit chirurgicky, většinou jen laparoskopicky a ledvina se zachová. Před 15 lety jsme skoro všechny nádory řešili tak, že jsme museli odstranit ledvinu, dnes u více než 60 procent případů ledvinu zachováme.

*** Existuje u tohoto onemocnění prevence?**

Dbát na zdravý životní styl, nekouřit a po 40. roce věku

zvážit každé dva roky ultrazvukové vyšetření ledvin. Naději na úplné vyléčení má pouze nádor ohraničený na ledvině. Základem je tedy včasné odhalení. Dnes na 70 procent případů přijdeme náhodně při vyšetřeních ultrazvukem či CT na jiná onemocnění. Nádorů, kdy lidé začnou již pociťovat problémy, tedy těch v pokročilých stadiích, naštěstí rapidně ubývá.

*** Co je varovným znakem nemoci?**

Nádor ledvin člověk pozná až v pokročilejší fázi. Buď z lokálních příznaků, kdy má bolesti v zádech či horní polovině břicha, má vyklenutou oblast ledviny – tedy podžebří a člověk si to i sám nahmatá, a krev v moči. To dnes již tak často nevidáme. Další možností je, že se objeví příznaky až v době vzniku metastáz, jejichž ložiska se rozesejí po těle. Nádor může být přitom relativně malý a nepůsobí žádné potíže. Dříve se nádoru ledviny říkalo opice nemocí (simia morborum). Metastázy totiž mohou napodobit různá jiná onemocnění, třeba houera (napodobí ho bolesti zad), nebo se lidem špatně dýchá, protože mají málo červených krvinek, nebo mají ložiska v plicích, mohou si nahmatat někde bulku či mít patologickou zlomeninu. Zlomí si nohu a zjistí se, že v kosti již rostla metastáza.

*** Jako jediný ze střední a východní Evropy jste členem komise, která určuje doporučené postupy léčby pro nádory ledvin v rámci Evropské urologické asociace.**

Doporučené postupy se každý rok obnovují podle aktuálních dat. Máme tedy představu, jak to vypadá v Evropě a jak jsme na tom my. Co se týče dostupnosti diagnostiky, chirurgické a onkologické léčby, držíme krok s vyspělým západním světem, tedy zejména se západní Evropou, USA a dalšími zeměmi.

*** Čím je to dané?**

Za málo peněz hodně muziky. Podívejme se, v jakém stavu jsou naše nemocnice a jak je placený personál. Na tom se ušetří. Samotná léčba je ale na úrovni srovnatelné s nejvyspělejšími státy světa.

Rozhovor vyšel 15. ledna v denících nakladatelství VLP Deník.